

מֵאֵרִי דְאִוְדְנִין דְתַמָּן שְׁמִיעָה דְאַתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א
 כד) וְאַשְׁמַע אֶת קוֹל בְּנִפְיָהֶם, וּמֵאֵרִי דְאַנְפִּין
 דְאַתְמַר בְּהוֹן (שם ו) וְאַרְבָּעָה פָּנִים וְגוֹמֵר, וּמֵאֵרִי
 דְקָלִין, וּמֵאֵרִי דְדְבוּרִין, וּמֵאֵרִי דְרוּחָא דְקוּדְשָׁא,
 וּמֵאֵרִי דִידִין דְאַתְמַר בְּהוֹן (שם ח) וְיַדֵּי אָדָם וְגוֹמֵר,
 וּמֵאֵרִי דְקוּמָה, וּמֵאֵרִי דְאוֹת, וּמֵאֵרִי דְרַגְלִין
 דְאַתְמַר בְּהוֹן (שם יד) וְהַחַיִּית רְצוּא וְשׁוּב, בְּהַהוּא
 זְמַנָּא וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ (בראשית א
 ד). אֵלִין אֵינּוּן נְבִיאֵי דְשַׁקְרָא, דְאַתְמַר בְּהוֹן (שמות ז
 יא) וַיַּעֲשׂוּ גַם הֵם חֲרָטוּמֵי מְצָרִים וְגוֹמֵר, דְאַפְרִישׁ
 לֹון קוּדְשָׁא בְרִידָא הוּא מְנַבְיֵאֵי קְשׁוּמָא.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי
 מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם (בראשית א ז), הָכָא רָזָא
 לְאַתְעֵסְקָא בְּאוֹרֵייתָא דְבַעַל פְּהָא, וְלְאַפְרָשָׁא בֵּין
 אֶסְפּוֹר וְהַתֵּר, דְּאֵינּוּן מֵיִין מְתִיקוֹן, וּמֵיִין מְרִירָן

לשון הקודש

וְשׁוּב, בְּאוֹתוֹ זְמַן וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין
 הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, אֵלֹוּ הֵם נְבִיאֵי הַשַּׁקֵּר,
 שְׁנַאֲמַר בְּהֵם וַיַּעֲשׂוּ גַם הֵם חֲרָטוּמֵי
 מְצָרִים וְגוֹמֵר, שְׁהַפְרִידֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מְנַבְיֵאֵי הָאֲמַת.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם
 וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם, כָּאֵן הַסּוּד
 לְהַתְעַסֵּק בְּתוֹרָה שְׁבַעַל פְּהָא וְלְהַפְרִיד בֵּין

וַתַּעֲרָרוּ בְּעוֹלָם, שְׁהֵם עֵינֵי יְהוּ"ה, וּכְמַה
 בְּעֵלֵי אֲזַנִּים, שְׁשֵׁם שְׁמִיעָה, שְׁנַאֲמַר בְּהֵם
 וַאֲשְׁמַע אֶת קוֹל בְּנִפְיָהֶם, וּבְעֵלֵי פָּנִים
 שְׁנַאֲמַר בְּהֵם וְאַרְבָּעָה פָּנִים וְגוֹמֵר,
 וּבְעֵלֵי קוֹלוֹת, וּבְעֵלֵי דְבוּרִים, וּבְעֵלֵי רוּחַ
 הַקְּדֹשׁ, וּבְעֵלֵי יָדַים, שְׁנַאֲמַר בְּהֵם וְיַדֵּי
 אָדָם וְגוֹמֵר, וּבְעֵלֵי קוּמָה, וּבְעֵלֵי אוֹת
 וּבְעֵלֵי רַגְלִים, שְׁנַאֲמַר בְּהֵם וְהַחַיִּית רְצוּא

מִסְטָרָא דְשִׁמְאָלָא, וְלֹא יִכְלוּ לְשַׁתּוֹת מִיּוֹם מְפָרָה
 כִּי מָרִים הֵם (שמות טו כג), וּמִסְטָרָא דִימִינָא וַיִּמְתְּקוּ
 הַמַּיִם (שם כה), וְאִינוּן פְּגוּזָא דְדָם טָהוֹר וְדָם גְּדָה
 דְצָרִיד לְאַפְרָשָׁא בִינְיָהוּ, פְּגִין דְהָהוּא זִוְהָמָא
 דְהַטִּיל נָחַשׁ בְּחֻזָּה גָרִים לְעָרְבָא מִיִּין דְדִכְוִי עִם
 מִיִּין דְמִסְאָבוּ, וּבְגִין דָּא תְקִינוּ תְקִנְהָ דָּא לְחֻזְבָּה
 לְאַפְרָשָׁא בִינְיָהוּ, וְהָהוּא דְאַפְרִישׁ בִּינְיָהוּ דָּא
 רְקִיעַ דְעַל רְאשֵׁי חִיוּן, דְאַתְמַר בֵּיתָא (יחזקאל א כב)
 וְדַמּוֹת עַל רְאשֵׁי חֻזְבָּה רְקִיעַ דָּא מִטְטְרוּן.

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הַרְקִיעַ וַיַּבְדֵּל וְכו' (בראשית א ז),
 חָכָא לִית מִיָּא מִסְטָרָא דְמִסְאָבוּ, אֶלָּא
 מִיִּין מִסְטָרָא דְשִׁמְאָלָא הוּוּ בְעָאן לְאַתְגַּבְרָא, וּמִיִּין
 מִסְטָרָא דִימִינָא הוּוּ בְעָאן לְאַסְתְּלָקָא עַלְיָהוּ, עַד
 דְאַלִּין אָמְרִין אֲנִן בְּעִינֵן לְמַתְוִי קָדָם מַלְכָּא, וְאַלִּין
 אָמְרִין אֲנִן בְּעִינֵן לְמַתְוִי קָדָם מַלְכָּא, עַד דְאַתָּא

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

וְאוֹתוֹ שֶׁהִפְרִיד בֵּינֵיהֶם, זֶה הַרְקִיעַ שֶׁעַל
 רְאשֵׁי הַחַיּוֹת, שְׁנֵאמַר בּוֹ וְדַמּוֹת עַל
 רְאשֵׁי חֻזְבָּה רְקִיעַ, זֶה מִטְטְרוּן.

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הַרְקִיעַ וַיַּבְדֵּל וְכו',
 כָּאֵן אִין מִיּוֹם מְפָרָה הַטְּמָאָה, אֶלָּא שְׁתַּמִּים
 שְׁמַצְד הַשִּׁמְאָל הָיוּ רוֹצִים לְהַתְגַּבֵּר,
 וְהַמַּיִם שְׁמַצְד הַמִּינִין הָיוּ רוֹצִים לְהַתְעַלּוֹת
 עֲלֵיהֶם, עַד שֶׁאֱלֹהִים אָמְרִים אֲנִן רוֹצִים

אֲסוּר וְהַתַּר, שֶׁהֵם מִיּוֹם מְתוּקִים, וּמִיּוֹם
 מָרִים מְצַד הַשִּׁמְאָל, וְלֹא יִכְלוּ לְשַׁתּוֹת
 מִיּוֹם כִּי מָרִים הֵם, וּמְצַד הַמִּינִין וַיִּמְתְּקוּ
 הַמַּיִם, וְהֵם כְּמוֹ שְׁדָם טָהוֹר וְדָם גְּדָה
 שֶׁצָּרִיד לְהִפְרִיד בֵּינֵיהֶם, מִשּׁוּם שְׁאוֹתָהּ
 זְהָמָה שֶׁהַטִּיל נָחַשׁ בְּחֻזָּה, גְּרָמָה לְעָרֵב
 מִי טָהוֹרָה עִם מִי הַטְּמָאָה, וּמִשּׁוּם זֶה
 תְּקִינוּ תְקִנְהָ זֶה כְּחֻזְבָּה לְהִפְרִיד בֵּינֵיהֶם,

עמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא וְאַעִיל שְׁלָם בִּינֵייהוּ, וְקָשִׁיר
 לֹון וְאַתְעֵבִיד שְׁקָל (נ"א שְׁלום) בִּינֵייהוּ, וְדָא מַחְלוּקַת
 לְשֵׁם שְׁמַיִם, בְּגוֹן לְאָה וְרַחֵל, דְּדָא בְּעָא
 לְאַתְחַפְּרָא בְּבַעְלָהּ, וְדָא בְּעָא לְאַתְחַפְּרָא בְּבַעְלָהּ,
 וְנָטִיל לֹון יַעֲקֹב וְקָשִׁיר לֹון בֵּיהּ (דף 9 ע"ב) לְתַרְוֵייהוּ,
 בְּגוֹן דִּהְוָה קָא מַחְשַׁבַת לְאָה בְּלַבָּה אִם יַעֲקֹב
 נָטִיל לְאַחֲתֵי נָטִיל לִי עֵשׂוּ חֵיבָא, וְהָכִי קָא
 חֲשִׁיבַת רַחֵל בְּגוֹנָא דָא, בְּגוֹן דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא יְהִיב לֹון לְיַעֲקֹב תַּרְוֵייהוּ, וְשׂוֹיב לֹון מִתְּהוּא
 חֵיבָא, וְאַתְחַפְּרוּ בְּצַדִּיקָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא, יוֹמָא חֲדָא הוֹיָנָן בְּבִי
 מְדַרְשָׁא, וְשָׁאִילוּ חַבְרָיא מַאי נִיְהוּ דְאָמַר
 רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידוֹי בְּשִׁתְּנִיעוּ לְאַבְנֵי שֵׁישׁ טָהוֹר
 אֵל תֵּאמְרוּ מִיָּם מִיָּם שְׁמָא תִּסְכְּנוּ עֲצָמְכֶם, שְׁנֵאמַר

לשון הקודש

נושא את אצותי, נושא אותי עשו
 הרשע, וכך רחל חשבה כמו כן, משום
 זה הקדוש ברוך הוא נתן את שתייהן
 ליעקב, והציל אותו מאותו הרשע,
 והתחפרו עם הצדיק.

אמר רבי אלעזר: אבא, יום אחד הייתי
 בבית המדרש, ושאלו החברים, מה זה
 שאמר רבי עקיבא לתלמידיו, בשתגיעו
 לאבני שיש טהור, אל תאמרו מים מים,

להיות לפני המלך, ואלו אמרים אנו
 רוצים להיות לפני המלך, עד שבא
 העמוד האמצעי והכניס שלום ביניהם,
 וקשר אותם ונעשה שקל (שלום) ביניהם,
 וזו מחלקת לשם שמים, כמו לאה ורחל,
 שזו רוצה להתחבר עם בעלה וזו רוצה
 להתחבר עם בעלה, ונטל אותן יעקב
 וקשר אותן בו את שתייהן, משום
 שהיתה מחשבת לאה בלבנה, אם יעקב

(תהלים קא ז) **דוֹבֵר שְׁקָרִים לֹא יבֹוֹן לְנֶגֶד עֵינָי, (נ"א קס**
סבא דסבין עתיקא דעתיקין, ואמר רבי רבי מאי גיהו דאמר רבי
עקיבא לתלמידיו בשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים
שפא תסבנו בעצמכם, הדא הוא דכתיב דובר שקרים לא יבון לנגד
עיני, הא כתיב (בראשית א ו) יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים
למים, ועוד מים עליונים ומים תחתונים אית תפון, למה אמר אל
תאמרו מים מים, אמר ליה בוצינא קדישא, סבא דסבין לך יאות
לנגלאה רזא דא, דלית תבריא יכלין לקיימא ביה על בורייה, אמר ליה
סבא דסבין, רבי רבי בוצינא קדישא, בודאי אבני שיש טהור אינון י
י, דאינון חד יו"ד עלאה מן א, ותנינא יו"ד תפאה מינה, והכא לית
טומאה אלא אבני שיש טהור, ולית הפרשה בין מים למים, דכלא
יחודא הדא, דאלין אינון מספרא דאילנא דחיי דאיהו ו באמצעייתא
דא, דאתמר ביה ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם, אבל אילנא
דעץ הדעת לתתא). אדהכי הוה סבא דסבין עתיקא
דעתיקין קא נחית ואמר לון, רבנן במאי עסקיתו.

לשון הקודש

לגלות הסוד הזה, שאין החברים יכולים לעמוד בו על בריו. אמר לו זקן הזקנים: רבי רבי, מנורה הקדושה, בודאי אבני שיש טהור הן י, שהן אחד יו"ד עליונה מן א, והשניה יו"ד תחתונה מסנה, וכאן אין טמאה אלא אבני שיש טהור, ואין הפרשה בין מים למים, שהכל יחוד אחד, שאלו הם מצד של עץ החיים, שהוא באמצע של א, שנאמר בו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם, אבל האילן של עץ הדעת למטהו. בין כך הנה זקן הזקנים, עתיק העתיקים, יורד ואומר

שפא תסבנו עצמכם, שנאמר דבר שקרים לא יבון לנגד עיני? ונ"א. קס זקן הזקנים, עתיק העתיקים, ואמר: רבי רבי, מה הוא שאמר רבי עקיבא לתלמידיו בשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים שפא תסבנו בעצמכם, זהו שכתוב דבר שקרים לא יבון לנגד עיני, הרי כתוב (בראשית א ו) יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים, ועוד מים עליונים ומים תחתונים יש שם, למה אמר אל תאמרו מים מים? אמר לו המנורה הקדושה: זקן הזקנים, לך נאה

אָמְרוּ לִיה וּדְאֵי בְּהַאי דְאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא
 לְתַלְמִידוֹי בְּשִׁתְּגִיעוּ לְאַבְנֵי שֵׁישׁ טָהוֹר אַל תֵּאמְרוּ
 מִיָּם מִיָּם, וְאָמַר לֹון וּדְאֵי רָזָא עֲלָאָה אֵית הָבֵא,
 וְהָא אֻקְמוּהָ בְּמַתִּיבְתָא עֲלָאָה, וּבְגִין דְּלֹא תִטְעוּן
 נְחִיתְנָא לְכוּן, בְּגִין דִּיתְגַּלִּי רָזָא דָּא פִינִיכוּ דְאִיהוּ
 רָזָא עֲלָאָה טְמִירָא מִבְּנֵי נֶשְׂא (נ"א דְרָא).

בְּדְאֵי אַבְנֵי שֵׁישׁ טָהוֹר אֵינֹון י' י', דְּמִנְהוֹן מִיָּן
 דְּכִיָּין נְפֻקִין, וְאֵינֹון רְמִיזִין בְּאֵת א רִישָׁא
 וְסוּפָא י' י', ו' דְאִיהוּ נְטוּי פִינִיחֵו אִיהוּ עֵץ חַיִּים,
 מָאן דְאָכַל מִיָּה וְחֵי לְעוֹלָם.

וְאֵלִין תְּרִין יוּדִין אֵינֹון רְמִיזִין בְּוִיַצְר, וְאֵינֹון
 תְּרִין יַצִּירוֹת יַצִּירָה דְעֲלָאִין וַיַּצִּירָה
 דְתַתְּאִין, וְאֵינֹון חֲכָמָה בְּרֵאשׁ וְחֲכָמָה בְּסוּפָא,
 תַעֲלוּמֹות חֲכָמָה, וּדְאֵי אֵינֹון תַעֲלוּמֹות מִחֲכָמָה
 עֲלָאָה (דְאִיהוּ) דְתַחֲוֹת כְּתָר עֲלָאָה.

לשון הקודש

בְּדְאֵי אַבְנֵי שֵׁישׁ טָהוֹר הֵן י' י', שְׁמַחֵם
 יוֹצְאִים מִיָּם וְכִים, וְהֵם רְמִיזִים בְּאוֹת א,
 בְּרֵאשׁ וּבְסוּפָא י' י', ו' שְׁהוּא נְטוּי בִינִיחֵם,
 הוּא עֵץ חַיִּים, מִי שְׁאוּכַל מִפְּנֵו, וְחֵי
 לְעוֹלָם.

וְאֵלֹו שְׁנֵי הַיּוּדִים הֵם רְמִיזִים בְּוִיַצְר,
 וְהֵם שְׁתֵּי יַצִּירוֹת, יַצִּירָה שֶׁל עֲלוּנִים
 וַיַּצִּירָה שֶׁל תַּחְתּוֹנִים, וְהֵם חֲכָמָה בְּרֵאשׁ

לָהֶם: חֲכָמִים, בְּמָה עִסְקַתֶּם? אָמְרוּ לוֹ:
 וּדְאֵי בְּזָה שְׁאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידוֹי,
 בְּשִׁתְּגִיעוּ לְאַבְנֵי שֵׁישׁ טָהוֹר אַל תֵּאמְרוּ
 מִיָּם מִיָּם. וְאָמַר לָהֶם: וּדְאֵי סוּד עֲלִיֹון יֵשׁ
 כְּאֵן, וְהָרִי פִרְשׁוּהָ בִישִׁיבָה הַעֲלִיֹונָה,
 וּכְדִי שְׁלֹא תִטְעוּ יַרְדְּתֵי אֲלִיכֶם, כְּדִי
 שְׁיִתְגַּלֶּה הַסוּד הַזֶּה בִינִיכֶם, שְׁהוּא סוּד
 עֲלִיֹון טְמִיר מִבְּנֵי הָאָדָם (הַדּוּר).

וְאֵינּוֹן לְקַבֵּל תְּרִין עֵינִין, דְּבַהּוֹן תְּרִין דְּמַעִין
 נְחִתִין בְּנִמָּא רַבָּא וְאַמַּאי נְחִתוּ, בְּגִין
 דְּאוּרֵייתָא מִתְרִין לוֹחִין אֵלִין הָוָה מִשָּׂה נְחִית לֹון
 לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא זָכוּ וְאַתְּבֵרוּ וְנִפְלוּ, וְדָא גְרִים אֲבוּדָא
 דְּבֵית רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנִי, וְאַמַּאי נִפְלוּ, בְּגִין דְּפִרְחָה
 ו' מִינֵיהּ דְּאִיהּ ו' מִן וַיִּצֹר.

וַיְהִיב לֹון אַחֲרֵינִין מִסְטָרָא דְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע,
 דְּמִתְמָן אֲתִייהִיבֵת אוּרֵייתָא בְּאַסּוּר וְהִתֵּר,
 מִימִנָּא חֵי וּמִשְׁמַאלָא מִיתָה, וּבְגִין דָּא אָמַר רַבִּי
 עֲקִיבָא לְתַלְמִידוּי כְּשֶׁתִּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שֵׁישׁ טָהוֹר אֵל
 תֵּאמְרוּ מִיָּם מִיָּם, וְלֹא תַהוֹנוּ שְׁקִילִין אֲבָנֵי שֵׁישׁ
 טָהוֹר לְאַבְנֵים אַחֲרֵינִין, דְּאֵינּוֹן חֵי וּמִיתָה, דְּתַמָּן
 לֵב חָכָם לִימִינוּ (קהלת י ב) דְּבַר נֶשׁ, וְלֵב כְּסִיל
 לְשִׁמְאֵלוֹ (שם), וְלֹא עוֹד אֵלָא אַתֶּם תִּסְכְּנוּ עֲצָמְכֶם,

לשון הקודש

שהיא ו' מן ויצר.

וְנָתַן לָהֶם אַחֲרֵים מִצַּד שֶׁל עֵץ הַדַּעַת
 טוֹב וְרַע, שְׁמִשָּׁם נִתְּנָה תוֹרָה בְּאַסּוּר
 וְהִתֵּר, מִימִין חֵיִים וּמִשְׁמַאל מִיתָה,
 וּמִשּׁוּם זֶה אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידוּי,
 כְּשֶׁתִּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שֵׁישׁ אֵל תִּגִּידוּ מִיָּם
 מִיָּם, וְאַל תַּהִיּוּ שׁוֹקְלִים אֲבָנֵי שֵׁישׁ טָהוֹר
 לְאַבְנֵים אַחֲרוֹת, שֶׁהֵן חֵיִים וּמִיתָה, שְׁשָׁם
 לֵב חָכָם לִימִינוּ שֶׁל אָדָם, וְלֵב כְּסִיל

וְחָכְמָה בְּסוּף, תַּעֲלוּמוֹת חָכְמָה, וְדָאֵי הֵם
 תַּעֲלוּמוֹת מִהַחָכְמָה הָעֵלְיוֹנָה (שהיא) תַּחַת
 הַכֶּתֶר הָעֵלְיוֹן.

וְהֵם כְּנֶגֶד שְׁתֵּי עֵינַיִם, שְׂבָהֶם שְׁתֵּי
 דְּמַעוֹת יוֹרְדוֹת לַיָּם הַגָּדוֹל, וְלָמָּה יִרְדּוּ?
 מִשּׁוּם שֶׁהַתּוֹרָה, מִשְׁנֵי לוֹחֹת הִלְלוּ הָיָה
 מוֹרִיד מִשָּׂה לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא זָכוּ, וְנִשְׁבְּרוּ
 וְנִפְלוּ, וְזֶה גְרַם לְאַבְדֹן שֶׁל בֵּית רֵאשׁוֹן
 וְשְׁנֵי, וְלָמָּה נִפְלוּ? מִשּׁוּם שֶׁפִּרְחָה מֵהֶם ו'

בְּגִין דְּאֵלִין אַבְנִין דְּעֵין הַדְּעַת טוֹב וְרַע אֵינּוּן
 בְּפִרוּדָא, וְאֵלִין אַבְנֵי שֵׁשׁ טָהוּר אֵינּוּן בְּיַחְדָּא
 בְּלֹא פִרוּדָא בְּלָל, וְאִם תֵּאמְרוּ דְהָא אֶסְתַּלַּק עֵין
 הַחַיִּים וְנִפְלוּ וְנִפְּלוּ וְאִית פִּרוּדָא בִּינֵיהוּן, דּוּבְר
 שְׁקָרִים לֹא יִפּוּן לְנֹגַד עֵינֵי (תהלים קא ז), דְּהָא לִית תַּמָּן
 פִּרוּדָא לְעִילָא, וְאֵלִין דְּאֶתְבְּרוּ מֵאֵינּוּן (פְּאֵנִין) הוּוּ,
 אָתוּ לְנִשְׁקָא לִיה פָּרַח וְאֶסְתַּלַּק מִנֵּיהוּ.

אָמַר (דף פא ע"א) רַבִּי יִצְחָק כָּל אֵינּוּן מִתִּים דְּאֶרְעָא
 דְּיִשְׂרָאֵל, יַחֲיוּ וְיִקוּמוּן בְּקַדְמֵיתָא לְעֵידָן
 דְּיַחֲוּ קוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא מִיתָא, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ
 הוּא יִתְעַר עֲלֵיהוּן, הָדָא הוּא דְכָתִיב (ישעיה כו יט) יַחֲיוּ
 מִתִּידָּהּ נְבִלְתֵי יְקוּמוּן, יַחֲיוּ מִתִּידָּהּ אֵלִין אֵינּוּן דְּאֶרְעָא
 דְּיִשְׂרָאֵל, נְבִלְתֵי יְקוּמוּן אֵלִין אֵינּוּן דְּבְּאֶרְעָא
 נּוֹכְרָא, דְּלֹא כְּתִיב בְּהוּ תַחֲיָה אֱלָא קִימָה, דְּהָא

לשון הקודש

מִהֶם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל אוֹתָם הַמִּתִּים שֶׁל
 אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יַחֲיוּ וְיִקוּמוּ בְּרֵאשׁוֹנָה לְזִמְנָא
 שְׁנִיתָהּ הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא אֶת הַמִּתִּים,
 מִשּׁוּם שֶׁהַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא יִתְעַרֵּר
 עֲלֵיהֶם. זֶהוּ שְׂכָתוֹב יַחֲיוּ מִתִּידָּהּ נְבִלְתֵי
 יְקוּמוּן, יַחֲיוּ מִתִּידָּהּ – אֵלֵינוּ שֶׁל אֶרֶץ
 יִשְׂרָאֵל, נְבִלְתֵי יְקוּמוּן – אֵלֵינוּ שְׂבָאֶרֶץ
 נּוֹכְרָה, שְׂלֵא כְּתוּב בְּהֶם תַּחֲיָה אֱלָא

לְשִׁמְאֵלוֹ, וְלֹא עוֹד, אֱלָא אֹתָם תִּסְכְּנוּ
 עִצְמֵכֶם, מִשּׁוּם שֶׁהָאֲבָנִים הִלְלוּ שֶׁל עֵין
 הַדְּעַת טוֹב וְרַע הֵן בְּפִרוּדָא, וְאֲבָנֵי הַשֵּׁשׁ
 טָהוּר הִלְלוּ הֵן בְּיַחְדָּהּ, בְּלֵי פִרוּדָא בְּלָל,
 וְאִם תֵּאמְרוּ שֶׁהָרִי הִסְתַּלַּק מֵהֶם עֵין
 הַחַיִּים וְנִפְלוּ וְנִפְּלוּ וְנִשׁ בִּינֵיהוּן פִּרוּדָא – דְּבַר
 שְׁקָרִים לֹא יִפּוּן לְנֹגַד עֵינֵי, שֶׁהָרִי אֵין שֵׁם
 פִּרוּדָא לְמַעְלָה, וְאֵלֵינוּ שְׂנַשְׁבְּרוּ, מֵאוֹתָם
 (כֵּלִים) הָיוּ. בָּאוּ לְנִשְׁקָא אוֹתוֹ, פָּרַח וְהִסְתַּלַּק

רוחא דחיי לא תשרי עליהו אלא בארעא
 דישראל, ובגין כך כתיב בהו יחיו, נבלתי יקומו
 אלין דלבר, יתברי גופא דלהון ויקומו גופא בלא
 רוחא, ולבתר יתגלגלון מתחות עפרא עד דמטו
 לארעא דישראל, ותמן יקבלון נשמתא ולא ברשו
 אחרא, בגין דיתקיימו ב'עלמא ב'דקא חזי.

אמר רבי אלעזר, תא חזי, בשעתא דזמין
 קודשא בריך הוא לאחייא מיתיא, כל
 אינון נשמתין דיתערוני, בלהון יקומו ב'הוא
 דיוקנא ממש דהו בהאי עלמא, ונחית לון קודשא
 בריך הוא וקרא לון בשמחן, הדא הוא דכתיב
 (ישעיה מ כו) לכלם בשם יקרא, וכל נשמתא תיעול
 לדוכתהא, ויקומו בקיומא בעלמא ב'דקא חזי,
 ובדין יהא עלמא שלים, ועל ההוא זמנא כתיב (שם

לשון הקודש

שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיות את
 המתים, כל אותן נשמות שיתעוררו,
 כלם יקומו באותו דמות ממש שהיו
 בעולם הזה, ומוריד אותן הקדוש ברוך
 הוא וקורא להם בשמות, זהו שכתוב
 לכלם בשם יקרא. וכל נשמה תפגם
 למקומה, ויעמדו בקיום בעולם כראוי,
 ואז יהיה העולם שלם, ועל אותו זמן
 כתוב וחרפת עמו יסיר, זה יצר הרע

קימה, שיהי רוח החיים לא תשרה
 עליהם אלא בארץ ישראל, ומשום כך
 כתוב בהם יחיו. נבלתי יקומו, אלו
 שבהוין, וברא הגוף שלהם ויקומו, גוף
 בלי רוח, ואחר כך יתגלגלו מתחת
 העפר עד שיגיעו לארץ ישראל, ושם
 יקבלו נשמה, ולא ברשות אחרת, כדי
 שיתקומו בעולם כראוי.

אמר רבי אלעזר: בא וראה, בשעה

וְחִרְפַת עֲמוֹ יִסִּיר, דָּא יִצְר הָרַע דְּאַחֲשִׁיד אִפִּי
 דְּבַר נֶשׁ וְשְׁלִיט בֵּיהּ.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, אִי תִימָא דְכָל גּוֹפִין דְּעָלְמָא
 יְקוּמוּן וְיִתְעָרוּן מֵעַפְרָא, אֵינּוּן גּוֹפִין
 דְּאַתְנַטְעוּ בְּנִשְׁמָתָא חֲדָא מַה תְּהֵא מִנֵּיהּוּ, אָמַר
 רַבִּי יוֹסִי אֵינּוּן גּוֹפִין דְּלֹא זְכוּ וְלֹא אֲעֲלִחוּ הֲרִי
 אֵינּוּן כְּלֵא הוּוּ, כְּמַה דְּהוּוּ עֵץ יָבֵשׁ בְּהַאי עָלְמָא,
 הֲכִי נִמְי בְּהֵהוּא זְמַנָּא, וְגוֹפָא בְּתִרְאָה יְקוּם, הֵהוּא
 דְּאַתְנַטְע וְאַעֲלַח וְנִטְע שְׂרָשׁוּי כְּדָקָא יְאוּת, וְעַל
 הֵהוּא גּוֹפָא בְּתִרְאָה כְּתִיב (תהלים א ג) וְהָיָה כַּעֵץ שְׂתוּל
 עַל פְּלָגֵי מַיִם, דְּעֵבֵד אֲבִין וְנִטְע שְׂרָשׁוּין וְאַעֲלַח
 כְּדָקָא יְאוּת, וְעַל הֵהוּא גּוֹפָא כְּדָמָא כְּתִיב (ירמיה
 יז ט) וְהָיָה כַּעֲרָעַר כַּעֲרָבָה וְלֹא יִרְאֶה כִּי יִבֹּא טוֹב,
 כִּי יִבֹּא טוֹב דָּא תְּחִיית הַמֵּתִים.

לשון הקודש

יְקוּם, אִתּוּ שְׁנַטְע וְהַעֲלִיחַ וְנִטְע שְׂרָשׁוּי
 כְּרֵאוּי, וְעַל אִתּוּ הַגּוֹף הָאֲחֵרוֹן כְּתוּב
 וְהָיָה כַּעֵץ שְׂתוּל עַל פְּלָגֵי מַיִם, שְׁעֵשָׂה
 פְּרוֹת וְנִטְע שְׂרָשׁוּיִם וְהַעֲלִיחַ כְּרֵאוּי, וְעַל
 אִתּוּ הַגּוֹף כְּרֵאוּשׁוֹן כְּתוּב וְהָיָה כַּעֲרָעַר
 כַּעֲרָבָה וְלֹא יִרְאֶה כִּי יִבֹּא טוֹב. כִּי יִבֹּא
 טוֹב, זֶה תְּחִיית הַמֵּתִים.

שְׂמַחֲשִׁיד פְּנֵי הָאָדָם וְשׁוֹלֵט בּוֹ.
 אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה: אִם תֹּאמַר שְׂפָל
 הַגּוֹפּוֹת שֶׁל הָעוֹלָם יְקוּמוּ וְיִתְעוֹרְרוּ מִן
 הָעֶפֶר, אִתְּם גּוֹפִים שְׁנַטְעוּ בְּנִשְׁמָה
 אַחַת מַה יְהִיָּה מֵהֶם? אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
 אִתְּם גּוֹפִים שְׁלֵא זְכוּ וְלֹא הַעֲלִיחוּ, הֲרִי
 הֵם כְּלֵא הֵינּוּ, כְּמוֹ שְׁהִיוּ עֵץ יָבֵשׁ בְּעוֹלָם
 הַזֶּה, כִּדְ גַם בְּאִתּוֹ הַזְּמַן, וְהַגּוֹף הָאֲחֵרוֹן

וְאֵתְנֵהִיר הַהוּא נְהוּרָא דְזַמִּין לְאַנְהָרָא
לְצַדִּיקָא, דְתוּה קַמִּיה גְּנִיז מִיזְמָא
דְאַתְבְּרִי עֲלֵמָא, הֵדָא הוּא דְכְתִיב (בראשית א ד) וַיֵּרָא
אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב, בֵּיה זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיד
הוּא לְאַחֵיא מִיתָא, הֵדָא הוּא דְכְתִיב (מלאכי ג כ)
וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאִי שָׁמַי שְׁמֵשׁ צְדָקָה וּמִרְפָּא, וּכְדִין
יִתְגַּבֵּר טוֹב בְּעֲלֵמָא, וְהַהוּא דְאַתְבְּרִי רַע יִתְעַבֵּר
מֵעֲלֵמָא, וּכְדִין אֵינוֹן גּוֹפִין קְדָמָאִין לִיהוּוּ כְּלָא הוּוּ.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא לְאַרְקָא
עַל אֵינוֹן גּוֹפִין רוּחִין, אִי זְכוּ בְּהוּ יְקוּמוֹן
לְעֲלֵמָא כְּדָקָא יָאוּת, וְאִם לֹא יְהוּן קְטִמָּא תְּחוּת
רַגְלֵיהוֹן דְּצַדִּיקָא, הֵדָא הוּא דְכְתִיב (דניאל יב ב) וְרַבִּים
מִיִּשְׁנֵי אֲדָמַת עֶפְר יְקִיעוּ וְגוֹמֵר.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְהָאִי מָאן דְּאַסְתִּילַק מֵעֲלֵמָא
עַד לֹא מָטוֹן יוֹמוֹי לְעֶשְׂרִין שָׁנִין, מָאן אֶתְר

 לשון הקודש

וּמֵאִיר אוֹתוֹ הָאֹר שְׁעֵתִיד לְהֵאִיר
 לְצַדִּיקִים, שְׁהִיה גְּנִיז לְפָנָיו מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא
 הָעוֹלָם, זֶהוּ שְׁכַתוֹב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת
 הָאֹר כִּי טוֹב, בּוֹ עֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְהַחֲיוֹת מֵתִים, זֶהוּ שְׁכַתוֹב וְזָרְחָה
 לָכֶם יִרְאִי שָׁמַי שְׁמֵשׁ צְדָקָה וּמִרְפָּא, וְאִזּו
 יִתְגַּבֵּר הַטוֹב בְּעוֹלָם, וְאוֹתוֹ שְׁנַקְרָא רַע
 יִעֲבֹר מִן הָעוֹלָם, וְאִזּו אוֹתָם גּוֹפּוֹת
 רַאשׁוֹנִים יְהִיו כְּלָא הִיוּ.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק: עֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְהַרְיֵק עַל אוֹתָם גּוֹפּוֹת רוּחוֹת. אִם זְכוּ
 בְּהֵם, יְקוּמוּ לְעוֹלָם בְּרָאוּי, וְאִם לֹא, יְהִיו
 אֶפְר תַּחַת רַגְלֵי הַצַּדִּיקִים. זֶהוּ שְׁכַתוֹב
 וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי אֲדָמַת עֶפְר יְקִיעוּ וְגוֹמֵר.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: וְזֶה מִי שֶׁהִסְתִּילַק מִן
 הָעוֹלָם טָרָם שֶׁהִגִּיעוּ יָמוֹי לְעֶשְׂרִים שָׁנִים,

אַתְעַנֵּשׁ, בְּנִין (דְּהוּי מִתְּלִיסַר שְׁנִין וּלְעֵילָא) דְּהָא מִתְּלִיסַר
 וּלְתַתָּא לֹא בַר עֲנָשָׂא הוּא אֶלָּא בְּחֵטְאָה דְּאָבוּי,
 אֲבָל מִתְּלִיסַר וּלְעֵילָא מַהוּ, אָמַר לִיהּ, קוּדְשָׂא
 בְּרִיךְ הוּא חָס עָלֵיהּ דְּלִימוֹת זַפָּאָה, וַיְהִיב לִיהּ אֲגַר
 טַב בְּהָהוּא עָלְמָא, וְלֹא יָמוֹת חֲיִיב דִּיתְעַנֵּשׁ בְּהָהוּא
 עָלְמָא, וְהָא אוּקְמוּהָ.

אָמַר לִיהּ אִי חֲיִיבָא הוּא וְלֹא מָטוֹן יוֹמוּי
 לְעֲשָׂרִין שְׁנִין מַהוּ, בִּינּוֹן דְּאֶסְתַּלַּק מִעָלְמָא
 בְּמַאי הוּא עוֹנֵשִׂיהּ, אָמַר לִיהּ בְּדָא אֶתְקַיִים וַיֵּשׁ
 נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט (משלי יג כג), דְּכַד עֲנָשָׂא נַחִית
 לְעָלְמָא אִיהוּ דְּאַעֲרַע בְּהָהוּא מִחֲבָלָא אַתְעַנֵּשׁ,
 דְּלֹא אֲשַׁנְחוּ עָלֵיהּ מְלַעֲיָלָא, וְעָלֵיהּ כְּתִיב (משלי ה כב)
 עוֹנוֹתָיו יִלְכְּדוּנוּ אֶת הָרָשָׁע, אֶת לְאִסְנָאָה מָאן דְּלֹא
 מָטוֹן יוֹמוּי לְאַתְעַנֵּשָׂא, עוֹנוֹתָיו יִלְכְּדוּנוּ וְלֹא בִּי

לשון הקודש

לְעֲשָׂרִים שְׁנִים מַה הוּא? בִּינּוֹן שְׁהַסְתַּלַּק
 מִן הָעוֹלָם בְּמַה הוּא עֲנָשׁוּ? אָמַר לוֹ: בְּזַה
 הַתְּקִיָּים - וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט,
 שְׁכַשְׁעַנֵּשׁ יוֹרֵד לְעוֹלָם, אוֹתוֹ שְׁפוּגֵשׁ
 בְּאוֹתוֹ הַמִּשְׁחִית נְעַנֵּשׁ, שְׁלֹא הַשְּׁגִיחוּ
 עָלָיו מְלַמְעֵלָה, וְעָלָיו כְּתוּב עוֹנוֹתָיו
 יִלְכְּדוּנוּ אֶת הָרָשָׁע. אֶת - לְרַבּוֹת מִי
 שְׁלֹא הִגִּיעוּ יָמָיו לְהַעֲנֵשׁ, עוֹנוֹתָיו
 יִלְכְּדוּנוּ, וְלֹא בֵּית הַדִּין שְׁלַמְעֵלָה,

מַאי זַה מְקוּם נְעַנֵּשׁ? מִשּׁוּם (שְׁהִיזָה מִשְׁלֵשׁ עֲשָׂרָה
 שְׁנִים וּמַעֲלָה), שְׁהִרִי מִשְׁלֵשׁ עֲשָׂרָה וּמַמָּה
 אִינוּ בַר עֲנָשׁ, אֶלָּא בְּחֵטְאוֹ שֶׁל אָבוּי,
 אֲבָל מִשְׁלֵשׁ עֲשָׂרָה וּמַעֲלָה מַה הוּא?
 אָמַר לוֹ הַקּוּדֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, חָס עָלָיו
 שְׁיָמוֹת זַפָּאָי, וְנוֹתֵן לוֹ שְׂכָר טוֹב בְּאוֹתוֹ
 הָעוֹלָם, וְלֹא יָמוֹת חֲיִיב שְׁיַעֲנֵשׁ בְּאוֹתוֹ
 הָעוֹלָם, וְהִרִי פְּרִשׁוּהָ.
 אָמַר לוֹ: אִם הוּא רָשָׁע וְלֹא הִגִּיעַ יָמָיו

דינא דלעילא, ובחבלי הטאתו יתמד (שם) ולא בי
דינא דלתתא.

תקונא חד וארבעין

בראשית תמן תשרי, ודא דרועא תניינא יום

תניינא, יש"ת השך סתרו (תהלים יח יב). (דף

פא ע"ב) אשתאר ר' איהי רא"ש השנה ותמן הבדלה

בין טוב לרע, ובראש השנה מלכא איהו דין, וכל

ספירן אתקריאו דינין ומשפטין מסטריה, וכל צבא

השמים קיימין עליה מימיניה ומשמאליה, אליו

מימינין לכף זכות, ואליו משמאליו לכף חובה,

וכד ישראל יתערוז בשופרות, וסלקון תמן

לשכינתא דאיהי תרועת מלך בעשרה שופרות,

בגין דאיהי לא סלקא פחות מעשרה, בההוא זמנא

ויהי מבדיל בין מים למים (בראשית א ו), אפריש

קודשא בריך הוא בין אליו דמימינים לכף זכות,

לשון הקודש

וכל צבא השמים עומדים עליו מימינו

ומשמאלו, אלו מימינים לכף זכות, ואלו

משמאלים לכף חובה, וכשיתעוררו

ישראל עם שופרות, ומעלים לשם את

השכינה, שהיא תרועת מלך בעשרה

שופרות, משום שהיא אינה עולה פחות

ובחבלי הטאתו יתמד, ולא בית הדין

שלמטה.

תקון אחד וארבעים

בראשית, שם תשרי, וזו זרוע שניה,

יום השני, יש"ת השך סתרו. נשארה ר',

היא ראש השנה, ושם הבדלה בין טוב

ורע, ובראש השנה המלך הוא דין, וכל

הספירות נקראו דינים ומשפטים מצדו,

ובין אליו דמשמאילים לכף חובה, ואתמר (במדבר יז כב) הברלו מתוך העדה הזאת ואכלה אותם פרגע.

ועל האי תשרי אתמר בתשרי נברא העולם, ותמן שבת תנינא מאליון שבע שבתות, (נ"א

ותמן בת שית בת מאליון שית), ונחמשה רקיעין, ושתי תאה שמים, אינון לקבל שית יומי בראשית, ובכלהו אמר טוב, בר מיזמא תנינא, בגין דלית בתשרי א' לאשלמא בראשית, בגין דאסתלק בחובה דאדם, ובגין דא צפון איהו פגים, ובגין דא מצפון תפתח הרעה (ירמיה א יד), עד דאשתלים, וכמה דאברהם דאיהו ימינא יומא קדמאה ביה פלילין ותליין מאתן וארבעין ותמניא פקודין דעשה, הכי נמי מיצחק דאיהו בגוונא דיומא תנינא תליין ביה שם"ה מצות לא תעשה, יומא תליתאה ביה פליל

לשון הקודש

לבראשית, משום שהסתלק בהטאו של אדם, ומשום כך הצפון הוא פגום, ומשום זה מצפון תפתח הרעה, עד שמשתלם, וכמו שאברהם שהוא ימין, יום הראשון שבו פלולות ותלויות מאתים ארבעים ושמונה מצוות עשה, כך גם מיצחק, שהוא כמו היום השני, תלויות בו שלש מאות ששים וקמ"ש מצוות לא תעשה, יום השלישי בו הפל

שמימינים לכף זכות, ובין אלו שמשמאילים לכף חובה, ונאמר הברלו מתוך העדה הזאת ואכלה אותם פרגע. ועל התשרי הזה נאמר בתשרי נברא העולם, ושם שבת שניה מאתן שבע שבתות, (ושם בת שש, בת מאלו השש), ונחמשה רקיעים, וששי שמים, הם פגגד ששת ימי בראשית, ובכלם אמר טוב, פרט ליום השני, משום שאין בתשרי א' להשלים

כָּלֵא, מִנִּיהַ תְּלִיין פִּקוּדִין דְּעֵשָׂה וְלֹא תַעֲשֵׂה,
כְּעִנְבִין בְּאַתְכָּלֵא.

תְּקוּנַת אַרְבָּעִין וַתְּרִין

בְּרֵאשִׁית תִּפְּנֵן אִישׁ, דְּאַתְמַר בֵּיהּ (בראשית כה כז)
וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, וְדָא יוֹמָא תְּלִיתָא,
דְּהָא תְּלַת אוֹמְנִין הָווּ עַד הָכָא, יוֹמָא קַדְמָא
וַיּוֹמָא תְּנִינָא וַיּוֹמָא תְּלִיתָא, כָּל חַד אֶפִּיק
אוֹמְנוּתִיהּ, יוֹמָא קַדְמָא אָמַר לִיהּ הֵהוּא אָמוֹן
מוֹפְלָא וּמְכוּסָה דְּאִיהּ אִין, כְּלִיל תְּלַת סְפִירוֹן א'
כְּתָר י' חֲכָמָה ו' בִּינָה, וְה' אֲתוּוֹן מִנְצַפ"ךְ מַעְלָמָא
דְּאַתִּי אִינוֹן לְקַבֵּל ה' עֲלָא.

אָמַר לְכָל אַחַד מִתְּלַת יוֹמִין דִּיפִּיק אוֹמְנוּתִיהּ,
אָמַר לְיוֹמָא קַדְמָא יְהִי אֹר מִיַּד אֶפִּיק
אוֹמְנוּתִיהּ וְעָבִיד לִיהּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שם א ג) וַיְהִי

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

לוֹ אוֹתוֹ אָמוֹן מְפֹלָא וּמְכוּסָה, שֶׁהוּא אִין,
הַכוּלל שְׁלֹשׁ סְפִירוֹת, א' כְּתָר, י' חֲכָמָה,
ו' בִּינָה, וְה' אוֹתוֹת מִנְצַפ"ךְ מִהֶעוֹלָם
הָכָא הֵם כְּנֻגַד ה' הַעֲלִינָה.

אָמַר לְכָל אַחַד מִשְׁלֹשַׁת הַיָּמִים שְׂוִינָא
אָמְנוֹתוֹ, אָמַר לַיּוֹם הָרֵאשׁוֹן יְהִי אֹר,
מִיַּד הוֹצִיא אָמְנוֹתוֹ וְעֵשָׂה אוֹתָהּ, וְהוּ
שְׂכַתוּב וַיְהִי אֹר, וְהָרִי פִּרְשׁוּהוּ שְׂאִין

כְּלוּל, וּמִפְּנֵי תְּלוּוֹת מַצּוֹת עֵשָׂה וְלֹא
תַעֲשֵׂה כְּעִנְבִים בְּאַשְׁכוּל.

תְּקוּנַת אַרְבָּעִים וַשְּׁנַיִם

בְּרֵאשִׁית, שָׁם אִישׁ, שְׂנַאֲמַר בּוֹ וַיַּעֲקֹב
אִישׁ תָּם, וְזֶה הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, שְׂהָרִי
שְׁלֵשָׁה אָמְנִים הָיוּ עַד כְּאֵן. הַיּוֹם הָרֵאשׁוֹן
וְהַיּוֹם הַשְּׁנִי וְהַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, כָּל אַחַד
הוֹצִיא אֶת אָמְנוֹתוֹ. הַיּוֹם הָרֵאשׁוֹן אָמַר

אור, והא אוקמוהו דלית תויה אלא על ידי עשייה,
 א' מן אין דתנה פרח באויר אפיק אור, י' אפיק
 רקיע, ו' מן אין אפיק יבשה, הדא הוא דכתיב (שם)
 ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל
 מקום אחד ותראה היבשה, ויאמר אלהים יקוו
 המים, הכא כמה פקודין, פקודא דיתודא ופקודא
 דפריה ורביה, פקודא דיתודא דאיהו יקוו המים,
 מתבנשין יתודא דכל ספירא וספירא לאתר חד
 דאיהו בנישו דכלא, אל מקום אחד, דאיהו מקנה
 ישראל יהו"ה.

יומא תליתאה שמע ישראל יהו"ה אלהינו
 יהו"ה אחד (דברים ו ד), ואיהו יהו"ה מקום
 אתקרי, והא אוקמוה מארי מתניתין, דקודשא
 בריך הוא אתקרי מקומו של עולם ואין העולם
 מקומו, בגוונא דא י' עשר זמנין איהו ק' מן מקום,

לשון הקודש

היחוד של כל ספירה וספירה למקום
 אחד, שהיא הכנוס של הכל, אל מקום
 אחד, שהוא מקנה ישראל יהו"ה.

היום השלישי שמע ישראל יהו"ה
 אלהינו יהו"ה אחד, ויהו"ה הוא נקרא
 מקום, וברי פרשוה בעלי המשנה,
 שהקדוש ברוך הוא נקרא מקומו של
 עולם, ואין העולם מקומו, כמו כן י' עשר

הויה אלא על ידי עשייה, א' מן אין
 שהיה פורח באויר הוציא אור, י' הוציא
 רקיע, ו' מן אין הוציא יבשה. והו שכתוב
 ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים
 אל מקום אחד ותראה היבשה. ויאמר
 אלהים יקוו המים, כאן כמה מצוות,
 מצות היחוד ומצות פריה ורביה. מצות
 היחוד שהיא יקוו המים, מתבנסים

ה"ה חֲמִשׁ זְמַנִּין כָּל חַד וְחַד סֻלְקָן כ"ה כ"ה,
 כְּחוֹשְׁבֵן אֲתוּוֹן דִּיחֻודָא תְרִין זְמַנִּין דְּמִנְחָדִין שְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל דְּאִינוּן שִׁית תִּיבִין, דְּבִהוֹן כ"ה כ"ה אֲתוּוֹן,
 אִם כֵּן מַאי ק', מָאָה בְּרַכָּאן דְּחַיִּיב בְּר נֶשׁ לְבָרְכָא
 לְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא בְּכָל יוֹמָא, אֲשַׁתָּאֵר ו', שִׁית
 זְמַנִּין שִׁית סֻלְקִין תְּלָתִין וְשִׁית, כְּחוֹשְׁבֵן גְּדַפִּין
 דְּשָׂרְפִים דְּאֲתַמַּר בְּהוֹן ^(ישעיהו ו ב) שָׂרְפִים עוֹמְדִים
 מִמַּעַל ל"ו, וְאֵלִין גְּדַפִּין תְּלִיין מִן ו' דְּאִיהוּ שִׁית
 תִּיבִין דִּיחֻודָא, וְכֵה סֻלְקִין אַרְבַּעִין וּתְרִין אֲתוּוֹן,
 דְּבִהוֹן אֲתַבְּרִיאֻ שְׁמִיָּא וְאַרְעָא, תִּשְׁבַּח ^(דף 99 ע"א)
 מְקוּ"ם דְּסָלִיק יְהו"ה בְּחֻשְׁבָּנָא בְּגוּוּנָא דָּא, י' ק',
 ה"ה כ"ה כ"ה, ו' ל"ו, סָלִיק כִּלְאָ קפ"ו כְּחוֹשְׁבֵן
 מְקוּ"ם, וְכִיָּה ^(ישעיה כח ז) פִּק"ו פְּלִילִיָּה, וְכִיָּה קפ"ו
 תְּהוּמֵי בְּלָבָא דִּימָא.

לשון הקודש

כְּחוֹשְׁבֵן בְּנֵפֵי הַשָּׂרְפִים, שְׁנַאֲמַר בְּהֵם
 שָׂרְפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל ל"ו, וְהַכְּנָפִים הִלְלוּ
 תְּלוּוֹת מו', שֶׁהוּא שֵׁשׁ הַתְּבוֹת שֶׁל
 הַיְחוּד, וְבוּ עוֹלִים אַרְבַּעִים וְשִׁתִּים
 אוֹתִיּוֹת שֶׁבִּהֵן נִבְרְאוּ שָׁמַיִם וְאַרְצָא.
 תִּמְצָא שְׁמִקוּ"ם עוֹלָה יְהו"ה כְּחוֹשְׁבֵן כְּמוֹ
 זֶה: י' ק', ה"ה כ"ה כ"ה, ו' ל"ו, עוֹלָה הַכֹּל
 מָאָה שְׁמוֹנִים וְשֵׁשׁ כְּחוֹשְׁבֵן מְקוּ"ם, וְבוּ
 פִּק"ו פְּלִילִיָּה, וְבוּ קפ"ו תְּהוּמוֹת בְּלָב יָם.

פְּעָמִים הוּא ק' מִן מְקוּם, ה"ה חֲמִשׁ
 פְּעָמִים, כָּל אֶחָד וְאֶחָד עוֹלִים עֲשָׂרִים
 וְחֲמִשׁ עֲשָׂרִים וְחֲמִשׁ, כְּחוֹשְׁבֵן אוֹתִיּוֹת
 הַיְחוּד, שְׁתֵּי הַפְּעָמִים שְׁמִינְחָדִים שְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם שֵׁשׁ תְּבוֹת, שֶׁבִּהֵן עֲשָׂרִים
 וְחֲמִשׁ עֲשָׂרִים וְחֲמִשׁ אוֹתִיּוֹת. אִם כֵּן, מַה
 זֶה ק'? מָאָה בְּרַכּוֹת שֶׁחַיִּב אָדָם לְבָרְךְ
 אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל יוֹם, נִשְׁאָר ו',
 שֵׁשׁ פְּעָמִים שֵׁשׁ עוֹלִים שְׁלֹשִׁים וְשֵׁשׁ,

בְּהַאי שְׁמָא דְאִיהוּ יְהוּ"ה צָרִיךְ לְאַתְּבַנְשָׂא דְרַגְיִן
דְּיַחְוּדָא, וְלֹאכְלָלָא בֵּיהּ עֶשְׂרַ סְפִירָן כְּגִוּוֹנָא
דָּא, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דְּאֵינוּן עֶשְׂרַ סְפִירוֹת
בְּלִימָה, יְהוּ"ה מְקוּם לְיו"ד ה"א וא"ו ה"א דְּאִיהוּ
סְתִיבִים וְנַעְלָם, וּבְגִין דָּא אֲתַקְרִי עוֹלָם עָלָם, דְּצָרִיךְ
לְאַעְלָמָא לִיהּ מְכוּלֵי עֲלָמָא, דְּאִיהוּ עָלָם, וְשְׂכִינְתָּא
נַעְלָמָה, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב (איוב כח כא) וְנַעְלָמָה מַעֲיַנִּי
כָּל חַי.

לְאוּ סְפִירָה דְלִית תַּמָּן יְהוּ"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א,
וְהַכִּי צָרִיךְ לְאַתְּבַנְשָׂא כֹּלָא בֵּיהּ בְּכָל אַתְר,
דְּכָל שְׂמָתָן אֵינוּן כְּגִוּוִין לִיהּ, וְשְׂכִינְתִּיהּ אִיהִי יְהוּ"ה
אִיהִי בְּלִילָא מְאַרְבַּע אַתְוֹון, וְלֹא אֲתַקְרִי אִיהוּ
מְקוּם אֶלָּא בְּהּ, מְקוּם אַחַד וְדַאי, אִיהוּ לֹא אֲתַקְרִי
אַדָּם (נ"א אַחַד) אֶלָּא בְּהּ, כְּגִוּוֹנָא דְאַדָּם דְּלִתְתָּא
דְּבָרָא בְּדִיוֹקְנִיהּ, דְּאַתְמַר בֵּיהּ (בראשית ה ב) זָכַר וּנְקָבָהּ

לשון הקודש

חַי

אֵין סְפִירָה שְׂאִין שְׁמֵי יְהוּ"ה יו"ד ה"א
וא"ו ה"א, וְכֹךְ צָרִיךְ לְכַנְּסַם בּוּ הַכֵּל בְּכָל
מְקוּם, שְׁכָל הַשְּׂמוֹת הֵן כְּגִוּוִים לוֹ,
וְשְׂכִינְתּוֹ הִיא יְהוּ"ה, הִיא כְּלוּלָה מְאַרְבַּע
אוֹתִיּוֹת, וְהוּא לֹא נִקְרָא מְקוּם אֶלָּא בְּהּ,
מְקוּם אַחַד וְדַאי, הוּא לֹא נִקְרָא אַדָּם
(אחד) אֶלָּא בְּהּ, כְּמוֹ שְׁהָאָדָּם שְׁלַמְטָה

בְּשֵׁם הַזֶּה שְׁהוּא יְהוּ"ה, צָרִיךְ לְכַנְּסַם אֶת
הַרְגוֹת הַיַּחְוּד וְלְהַכְלִיל בּוּ עֶשְׂרַ סְפִירוֹת
כְּמוֹ זֶה: יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שְׁתֵּין עֶשְׂרַ
סְפִירוֹת בְּלִימָה, יְהוּ"ה מְקוּם לְיו"ד ה"א
וא"ו ה"א, שְׁהוּא סְתוּם וְנַעְלָם, וּמִשּׁוּם זֶה
נִקְרָא עוֹלָם עָלָם, צָרִיךְ לְהַעֲלִים אוֹתוֹ
מִכָּל הָעוֹלָם, שְׁהוּא עָלָם, וְהַשְּׂכִינָה
נַעְלָמָה, זֶהוּ שְׂכִיבָתוֹב וְנַעְלָמָה מַעֲיַנִּי כָּל

בְּרֹאם וַיְבָרֶךְ אֶתְּם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם.

וְעוֹד כִּי אֶחָד קָרָאתִיו (ישעיה נא ב), בְּגוֹנוֹנָא דְעֶשֶׂר
 סְפִירוֹת, דְּאִינוּן א' בְּתַר עֲלָאָה, ח' תְּמִינָא
 סְפִירָן מִחֲכֵמָה עַד צְדִיק, ד' מַלְכוּתָא קְדִישָׁא, עֲלָה
 אֲתָמַר (דברים יז כ) לְמַעַן יֵאָרִיךְ יָמִים עַל מַמְלַכְתּוֹ,
 וְאִם חֵם וְשָׁלוֹם פָּחִית בַּר נֶשׁ מֵעֶשֶׂר לִיחָדָא בְּהַ,
 אֲסַתְלַק קוֹצָא מִן ד' מִן אֶחָד וְאַשְׁתְּאַרְת יְבִשָּׁה,
 וְרִזָּא דְמִלָּה (בראשית א ט) יִקּוּן הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם,
 דְּאִיהִי תַחַת הַשָּׁמַיִם דְּאִיהִי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דְּאֲתָמַר בֵּיה (מלכים א ב לב) וְאַתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם,
 דְּנוֹקְבָא אִיהִי תַחַת בְּעֲלָה.

וְהָכִי כָּל מָאן דְּפָגִים אוֹת בְּרִית, בְּהֵיִא טְפָה
 דְּאִיהִי יַחֲוּדָא, וְזָרִיק לָהּ בְּאַתַּר אַחְרָא, גָּרִים
 לָהּ לְמַתְּוִי יְבִשָּׁה מִסְטֵרִיָּה, דְּאֲסַתְלַק נְבִיעֵי וַיַּחֲוּדָא
 מִינָהּ, וְאַשְׁתְּאַרְת אִיהִי יְבִשָּׁה, וְדָא גָּרִים תְּרַבֵּן

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

אֶחָד וְנִשְׁאַרְת יְבִשָּׁה, וְסוּד תְּדַבֵּר - יִקּוּן
 הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם, שְׁהִיא תַחַת
 הַשָּׁמַיִם, שְׁהוּא הַקּוֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 שְׁנֵאמַר בּוֹ וְאַתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם,
 שְׁהַנְּקֵבָה הִיא תַחַת בְּעֲלָה.

וְכֵךְ כָּל מִי שְׁפּוֹגֵם אֶת אוֹת הַבְּרִית,
 בְּאוֹתָהּ הַטְּפָה שְׁהִיא הַיַּחֲוּד, וְזָרִיק אוֹתָהּ
 בְּמָקוֹם אַחֵר, גָּרִים לָהּ לְהִיּוֹת יְבִשָּׁה

שְׁבִרָא בְּדַמוֹתוֹ, שְׁנֵאמַר בּוֹ זָכַר וְנִקְבָה
 בְּרֹאם וַיְבָרֶךְ אֶתְּם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם.
 וְעוֹד, כִּי אֶחָד קָרָאתִיו, כְּמוֹ שְׁעֶשֶׂר
 הַסְּפִירוֹת, שְׁהֵן א' בְּתַר עֲלִיוֹן, ח' שְׁמוֹנָה
 סְפִירוֹת מִחֲכֵמָה עַד צְדִיק, ד' הַמְּלָכוֹת
 הַקְּדוּשָׁה, עֲלֵיהֶּן נֵאמַר לְמַעַן יֵאָרִיךְ יָמִים
 עַל מַמְלַכְתּוֹ, וְאִם חֵם וְשָׁלוֹם פּוֹחַת אָדָם
 מֵעֶשֶׂר לִיחָד בְּהַ, מִסְתְּלַק הַקּוֹץ מִן ד' מִן

עֲלֵמָא, וּמִיד אֲתִמֵר (ישעיה יט ה) וְנָהַר יַחֲרֵב וַיִּבֶשׁ,
 דַּאִיהוּ נָהַר דְּנַפְיָא מַעְדָן, דַּאֲשֵׁי לִיה לְגַן דַּאִיהוּ
 אֲזַרְיִיתָא שְׁבַעַל פֶּה, דַּאִיהוּ מִתְשַׁקֵּיָא מֵאֲזַרְיִיתָא
 דְּבִכְתָּב, דְּכִלְיָא גַּן סְדָרִים דַּאֲזַרְיִיתָא.

תקונא ארבעין ותלת

בְּרֵאשִׁית תִּפְּן אֶת־ר יב"ש, וְדַא אִיהוּ וְנָהַר יַחֲרֵב
 וַיִּבֶשׁ (שם ה), בְּתַהוּא זְמַנָּא דַּאִיהוּ יִבֶשׁ
 וְאִיהוּ יִבֶשׁה, צְוֹחִין בְּנִין לְתַתָּא בִּיחֻדָּא וְאֲמַרִין
 שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, וְאִין קוּל וְאִין עוֹנָה, הֲדַא הוּא
 דְּכְתִיב (משלי א כח) אִזּוּ יִקְרְאֵנִי וְלֹא אֶעֱנֶה.

וְהִכִּי מָאן דְּנָרִים דַּאֲסַתְלַק קַבְלָה וְחֲכַמְתָּא
 מֵאֲזַרְיִיתָא דְּבַעַל פֶּה וּמֵאֲזַרְיִיתָא דְּבִכְתָּב,
 וְנָרִים דְּלֹא יִשְׁתַּדְּלוּן בְּהוֹן, וְאֲמַרִין דְּלֹא אִית אֵלָא
 פְּשֻט בְּאֲזַרְיִיתָא וּבְתַלְמוּדָא, בְּוֹדָא בְּאֵלוּ הוּא

לשון הקודש

יַחֲרֵב וַיִּבֶשׁ, בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהוּא יִבֶשׁ וְהִיא
 יִבֶשׁה, צְוֹחִים הַבְּנִים לְמַטָּה בִּיחֻד
 וְאֲמַרִים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, וְאִין קוּל וְאִין
 עוֹנָה. זְהוּ שְׁפַתוֹב אִזּוּ יִקְרְאֵנִי וְלֹא אֶעֱנֶה.
 וְכִדּוּ מִי שְׁגוֹרִם שְׁתַּסְתַּלַּק קַבְלָה וְחֲכַמְתָּא
 מִתּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה וּמִתּוֹרָה שְׁבִכְתָּב,
 וְגוֹרִם שְׁלֵא יִשְׁתַּדְּלוּ בְּהוֹן, וְאֲמַרִים שְׁאִין
 אֵלָא פְּשֻט בְּתוֹרָה וּבְתַלְמוּד, בְּוֹדָא
 בְּאֵלוּ הוּא וְסַלַק אֶת הַמַּעֲנִין מֵאוֹתוֹ נָהַר

מַעְדָן, שֶׁהַסְתַּלַּק הַמַּעֲנִין וְהִיחֻד מִמֶּנָּה,
 וְהִיא נִשְׁאֲרַת יִבֶשׁה, וְזֶה גוֹרִם חֲרַבִין
 הָעוֹלָם, וּמִיד נֹאמֵר וְנָהַר יַחֲרֵב וַיִּבֶשׁ,
 שֶׁהוּא הִנָּהַר שִׁיּוּצָא מַעְדָן, שְׁמִשְׁקָה אֶת
 הַגַּן, שֶׁהִיא תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה שְׁנִשְׁקִית
 מִתּוֹרָה שְׁבִכְתָּב, שְׁכּוֹלְלַת חֲמִשִּׁים
 וּשְׁלֹשָׁה סְדָרִים שֶׁל הַתּוֹרָה.
 תִּקּוּן אַרְבַּעִים וּשְׁלֹשָׁה
 בְּרֵאשִׁית, שָׁם אֶת־ר יב"ש, וְזֶהוּ נָהַר

יִסְלַק נְבִיעוֹ מִהָהוּא נָהָר וּמִהָהוּא גֵן, וַיִּי לִיָּה טַב
 לִיָּה דִלָּא אֶתְבְּרִי בְּעֶלְמָא וְלָא יוֹלִיף תְּהִיא
 אוֹרִייתָא דְבִכְתָּב וְאוֹרִייתָא דְבַעַל פֶּה, דְּאֶתְחַשֵּׁב
 לִיָּה כְּאֵלוֹ אַחְזֹר עֲלֵמָא לְתַהוּ וּבַהוּ, וְגוֹרִים עֲנִיּוֹתָא
 בְּעֶלְמָא וְאוֹרְךָ גְּלוּתָא.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשָּׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא וּכו' (בראשית א'
 א)^(א) אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֲבָא וְהָא קָרָא לִיָּה
 יִבְשָׁה, מֵאֵן תְּדַשָּׂא הָאָרֶץ, אָמַר לִיָּה בְּרִי הָכִי
 אוֹלִיף תִּיּוֹבְתָא לְכָל בְּנֵי עֲלֵמָא, דְּאִם פֶּר נִשׁ יַחְזוֹר
 בְּתִיּוֹבְתָא, נָחִית לָהּ נְבִיעוֹ דְּאִסְתַּלַּק, וּמַה דִּתְהוּ
 יִבְשָׁה קָרָא לָהּ אָרֶץ, וְנָהָר דִּתְהוּ חֶרֶב וַיִּבֶשׁ קָרָא
 לִיָּה מְקוּנַת הַמַּיִם וַיִּמִּים, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (שם י'
 ו) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיִבְשָׁה אָרֶץ וּלְמְקוּנַת הַמַּיִם קָרָא
 יַמִּים, בְּהָהוּא זְמַנָּא דְּאֶתְקַרֵּי אָרֶץ מַה כְּתִיב בִּיה
 (שם יא) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשָּׂא הָאָרֶץ, לְאַפְקָא זְרַעִין

לשון הקודש

בְּנֵי, כְּדִלְמַד תְּשׁוּבָה לְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם,
 שְׂאִם אָדָם יַחְזוֹר בְּתִשׁוּבָה, מוֹרִיד לָהּ
 הַמַּעֲזֵן שֶׁהִסְתַּלַּק, וּמַה שֶּׁהִיטָה יִבְשָׁה
 קוֹרָא לָהּ אָרֶץ, וְלִנְהָר שֶׁהִיטָה חֶרֶב וַיִּבֶשׁ
 קָרָא לוֹ מְקוּנַת הַמַּיִם וַיִּמִּים, זֶהוּ שְׂכַתוּב
 וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיִבְשָׁה אָרֶץ וּלְמְקוּנַת
 הַמַּיִם קָרָא יַמִּים. בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁנִּקְרָאת
 אָרֶץ, מַה כְּתוּב בּוֹ? וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים

וּמֵאוֹתוֹ גֵּן. אוֹי לוֹ, טוֹב שְׂלָא נִבְרָא
 בְּעוֹלָם וְלֹא יִלְמַד אוֹתָהּ תוֹרָה שְׂבִכְתָּב
 וְתוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה, שְׂנַחֲשֵׁב לוֹ כְּאֵלוֹ
 הַחֲזוֹר הָעוֹלָם לְתַהוּ וּבַהוּ, וְגוֹרִים עֲנִי
 בְּעוֹלָם וְאוֹרְךָ הַגְּלוּת.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשָּׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא וּכו',
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: אֲבָא, וְהִרִי קָרָא לוֹ
 יִבְשָׁה, מֵאִיפֹה תְּדַשָּׂא הָאָרֶץ? אָמַר לוֹ:

וְאִיבִין דְּאִינוּן נִשְׁמָתִין (דף 9ב ע"ב) כָּל חַד לְזַנְיָהּ, אֱלִין
 נִשְׁמָתִין דְּאִתְגְּזְרוּ מִכּוּרְסֵי יְקָרִיָּה, וְאֱלִין רוּחִין
 דְּאִתְגְּזְרוּ מִמְּלָאכִים, וְאֱלִין נַפְשִׁין דְּאִתְגְּזְרוּ
 מֵאוּפְנִים, כָּל חַד אֲפִיק לְזַנְיָהּ לְכָל חַד כְּדָקָא
 יְאוּת, עֵץ פְּרִי דָּא תְּלָמִיד חָכָם, עוֹשֶׂה פְּרִי דָּא בַּת
 זַוְיָה, לְכָל חַד כְּדָקָא יְאוּת, (כָּל חַד אֲפִיק לְזַנְיָהּ).

וְעוֹד עֵץ פְּרִי דָּא עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא, עוֹשֶׂה פְּרִי
 דָּא צְדִיק, אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ עַל הָאָרֶץ דָּא
 שְׂכִינְתָּא, דְּכָל זָרְעִין אִתְכְּלִילִין בָּהּ, וְהָכָא פְּקוּדָא
 דְּפְרִיָּה וְרַבִּיָּה לְמַעַבְדֵּי אֲבִין וְזָרְעִין, הָדָא הוּא
 דְּכְתִיב (ישעיה מה יח) לֹא תִהְיֶה בְּרָאָה לְשַׁבַּת יְצָרָה,
 וּמָאן דְּאִתְבַּטַּל מִפְּרִיָּה וְרַבִּיָּה, כְּאֵלוּ אַחֲזִיר לְהִתְיָא
 אֶרֶץ יִבְשָׁה, וּמִנַּע בְּרַכָּאן מִנָּה, כָּל חַד לְפּוּם
 דְּרַבִּיָּה, מָאן דְּפָגִים לְתַתָּא פָּגִים לְעִילָא, לְאַתְר
 דְּאִתְגְּזְרוּ נִשְׁמָתִיהּ.

לשון הקודש

וְעוֹד, עֵץ פְּרִי - זֶה הַעֲמוּד הָאִמְצָעִי,
 עֹשֶׂה פְּרִי - זֶה צְדִיק, אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ עַל
 הָאָרֶץ - זֶה הַשְּׂכִינָה, שְׂכַל הַזָּרְעִים
 נִכְלָלִים בָּהּ, וּכְאֵן הַמַּעֲוָה שֶׁל פְּרִיָּה
 וְרַבִּיָּה, לַעֲשׂוֹת פְּרוֹת וְזָרְעִים, זֶהוּ שְׂכִינְתּוֹב
 לֹא תִהְיֶה בְּרָאָה לְשַׁבַּת יְצָרָה, וּמִי
 שְׂמַתְבַּטַּל מִפְּרִיָּה וְרַבִּיָּה, כְּאֵלוּ הַחֲזִיר
 אֶת אוֹתָהּ אֶרֶץ יִבְשָׁה, וּמוֹנֵעַ מִמֶּנָּה

תְּדַשָּׂא הָאָרֶץ, לְהוֹצִיא זָרְעִים וּפְרוֹת שְׁהֵן
 נִשְׁמָת, כָּל אֶחָד לְמִינָהּ, אֵלוּ הַנִּשְׁמָתוֹת
 שְׁנַגְזְרוּ מִכּוּרְסֵי וְאֵלוּ רוּחֹת
 שְׁנַגְזְרוּ מִמְּלָאכִים, וְאֵלוּ הַנַּפְשׁוֹת שְׁנַגְזְרוּ
 מִהָאוּפְנִים, כָּל אֶחָד הוֹצִיא לְמִינָהּ אֶת
 כָּל אֶחָד כְּרַאוּי. עֵץ פְּרִי - זֶה תְּלָמִיד
 חָכָם, עֹשֶׂה פְּרִי - זֶה בַּת זַוְיָה, לְכָל אֶחָד

כְּרַאוּי, (כָּל אֶחָד הוֹצִיא לְמִינָהּ).

תְּקוּנַת אַרְבָּעִין וְאַרְבַּע

בְּרֵאשִׁית, תִּמְן תִּרְ"י תִּמְן א"ש, וְעַלִּייהוּ אֶתְמַר

(בראשית א יד) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת

בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם, מְאֹרֶת בְּתִיב חָסֵר ו' דָּא אֲוִרִייתָא

דְּבִבְתָב, מְאִי מְאֹרֶת דָּא אֲוִרִייתָא דְּבַעַל פָּה, וְאַף

עַל גַּב דְּאִוְקְמוּהָ מְאֹרֶת חָסֵר דָּא לִילִית, שְׁבַעִין

אַנְפִּין לְאֲוִרִייתָא, וּבְגִין דָּא מְאֹרֶת בְּהַאי אֶתְר,

הֵהִיא דְּאֶתְמַר בְּהַ (משלי ו כג) כִּי יָרַ מְצוּהָ, וְתוֹרָה אֲוִר

עֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְעַלִּייהוּ אֶתְמַר (בראשית א טז) אֶתְ

הַמָּאֹר הַגָּדוֹל לְמַמְשַׁלַּת הַיּוֹם וְאֶת הַמָּאֹר הַקָּטָן

לְמַמְשַׁלַּת הַלַּיְלָה.

הָבָא פְּקוּדָא לְמַעְבַּד צְדָקָה, אֶת הַמָּאֹר הַגָּדוֹל

רְזָא דְּעֵתִירִין, וְאֶת הַמָּאֹר הַקָּטָן רְזָא

דְּמַסְכְּנִין, וּכְמָה דְּסִיְהָרָא לֹוּהָ מִן שְׁמִשָּׁא, וְלֹא אִית

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

לִילִית, שְׁבַעִים פְּנִים לְתוֹרָה, וּמִשׁוּם זֶה

מְאֹרֶת בְּמִקּוּם הוּא, אוֹתָהּ שְׁנַאֲמַר בְּהַ כִּי

יָרַ מְצוּהָ, וְתוֹרָה אֲוִר זֶה הָעֲמוּד הָאֶמְצָעִי,

וְעַלִּיהֶם נֹאֲמַר אֶת הַמָּאֹר הַגָּדוֹל

לְמַמְשַׁלַּת הַיּוֹם וְאֶת הַמָּאֹר הַקָּטָן

לְמַמְשַׁלַּת הַלַּיְלָה.

פֶּאן מְצוּהָ לַעֲשׂוֹת צְדָקָה, אֶת הַמָּאֹר

הַגָּדוֹל – סוּד הָעֲשִׂירִים, וְאֶת הַמָּאֹר

הַקָּטָן – סוּד הָעֲנִיִּים, וּכְמוֹ שֶׁהִלְבְּנָה לֹוּהָ

בְּרִכּוֹת, כָּל אֶחָד לְפִי דְרָגָתוֹ, מִי שְׁפוּגִים

לְמִטָּה פּוּגִים לְמַעְלָה אֶת הַמִּקּוּם שְׁנַגְזוּרָה

נִשְׁמָתוֹ.

תְּקוּנַת אַרְבָּעִים וְאַרְבַּעַת

בְּרֵאשִׁית, שָׁם תִּרְ"י, שָׁם א"ש, וְעַלִּיהֶם

נֹאֲמַר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת בְּרַקִּיעַ

הַשָּׁמַיִם. מְאֹרֶת בְּתִיב, חָסֵר ו', זֶה תוֹרָה

שְׁבַבְתָּב. מַה זֶה מְאֹרֶת? זֶה תוֹרָה שְׁבַעַל

פָּה, וְאַף עַל גַּב שְׁבַבְרוּהָ מְאֹרֶת חָסֵר זֶה

לָהּ נְהוּרָא אֵלָא מִמָּה דִּיהִיב לָהּ שְׂמֵשָׁא, הָכִי
 שְׂכִינְתָא אָמַרְת לָווּ עָלֵי וְאַנִּי פּוֹרַע, דְּהָכִי צְרִיךְ
 בַּר נִשְׁ לְמַהוּי מְלוּזָה לְמַסְכְּנָא, וּבְגוּוּנָא דָּא לִזְוִין
 כְּכַבֵּיָא וּמְזִלֵי דָּא מִן דָּא, וּמְלֹאכְיָא דָּא מִן דָּא,
 וְרָזָא דְמִלָּה וּמְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין, הָכִי לִזְוִה
 שְׂכִינְתָא דְאִיהִי סִיחָרָא קְדִישָׁא מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וּמְקַבְּלַת מְעִיָה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים פד יב) כִּי
 שָׁמַשׁ וּמִגֵּן יְהוָה אֱלֹהִים, וְהָכִי הָוּה מְקַבֵּל יְהוֹשֻׁעַ
 מִן מֹשֶׁה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ פְּנֵי מֹשֶׁה כְּפִנֵי חֲמָה
 וּפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ כְּפִנֵי לְבָנָה, וְהָכִי הוּוּ כָּל נְבִיאֵיָא קְדָם
 מֹשֶׁה כְּגוֹן סִיחָרָא וְכְכַבֵּיָא קְדָם שְׂמֵשָׁא, דְּלֹא אִית
 לִזְוִן נְהוּרָא אֵלָא מִשְׂמֵשָׁא.

תקונא ארבעין ותמשא

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, אֵל הַיָּם, יַמָּא
דְּאוּרֵייתָא, וְעָלִיהּ אִתְמַר (בראשית א כ)

לשון הקודש

מִמֵּנּוּ, שְׂנַאֲמַר בּוּ כִּי שָׁמַשׁ וּמִגֵּן יְהוָה
 אֱלֹהִים, וְכֵן הָיָה מְקַבֵּל יְהוֹשֻׁעַ מִמֹּשֶׁה,
 כְּמוֹ שְׂבִאֲרוּהוּ פְּנֵי מֹשֶׁה כְּפִנֵי חֲמָה וּפְנֵי
 יְהוֹשֻׁעַ כְּפִנֵי לְבָנָה, וְכֵן הָיוּ כָּל הַנְּבִיאִים
 לְפָנֵי מֹשֶׁה כְּמוֹ הַלְּבָנָה וְהַכּוֹכָבִים לְפָנֵי
 הַשָּׁמֶשׁ, שְׂאִין לָהֶם אוֹר אֵלָא מִן הַשָּׁמֶשׁ.
 תקון ארבעים ותמשא
בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, אֵל הַיָּם, הַיָּם

מִן הַשָּׁמֶשׁ וְאִין לָהּ אוֹר אֵלָא מִמָּה
 שְׂהַשָּׁמֶשׁ נוֹתְנַת לָהּ, כְּדָּ הַשְּׂכִינָה אוֹמַרְת
 לָווּ עָלֵי וְאַנִּי פּוֹרַע, שְׂכָדָ צְרִיךְ אָדָם
 לְהִיּוֹת מְלוּזָה לְעַנֵּי, וּכְמוֹ כֵּן לִזְוִיִּים
 הַכּוֹכָבִים וְהַמְּזֻלּוֹת זֶה מִזֶּה, וְהַמְּלֹאכִים
 זֶה מִזֶּה. וְסוּד הַדְּבָר – וּמְקַבְּלִים זֶה מִזֶּה,
 כְּדָּ לִזְוִה הַשְּׂכִינָה, שְׂהִיא הַלְּבָנָה
 הַקְּדוּשָׁה, מִן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמְקַבְּלַת

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָעוּ הַמַּיִם שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף
 יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ, הִנֵּה פְקוּדָא לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא,
 דְּאִתְמַר בֵּהּ (ישעיה נה א) הוּי כָּל צִמָּא לָבוּ לַמַּיִם, וְאֵלֶּיִן
 דְּעִסְקִין בְּאוֹרֵייתָא יִרְתִּין נֶפֶשׁ חַיָּה מִשְׁכִּינְתָּא, הִדָּא
 הוּא דְכְּתִיב יִשְׂרָעוּ הַמַּיִם שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה, וְעוֹף
 יְעוֹפֵף דָּא רוּחַ דְּאִתְמַר בֵּיהּ (קהלת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם
 יוֹלִיד אֶת הַקּוֹל וּבַעַל בְּנִפְּיִם יַגִּיד דְּבַר, וְהֵאֵי אֵיהּ
 יְהו"ה עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא.

לְקַבְּלֵיהּ מִטְטְרוֹן דְּשָׁמַיָּה כְּשֵׁם רַבִּיהּ, י' רִישָׁא
 דְּעוֹפָא, ו' גּוּפָא דִילֵיהּ, ה"ה תְּרֵי גַדְפֵי
 דְּבַהוֹן פְּרַח לְעֵילָא וְנַחֲתֵי לְתַתָּא, וְאֵלֶּיִן תְּרִין גַּדְפִין
 אֵינּוּן תְּרִין הֶבְלִים ה"ה, דְּבַהוֹן אִתְמַר (יחזקאל א יד)
 וְהַחַיּוֹת רָצוּא וְשׁוּב, דְּאֵינּוּן י"ו, הֶבֶל סָלִיק בֵּי הֶבֶל
 נַחֲתֵי בּוֹ, כְּהֶבֶל דְּנִפְּיָא מִפּוּמָא דְּכַבְּשָׁן, וְהָכִי יִמָּא
 סָלִיק וְנַחֲתֵי, וְגַלְגְּלוּי רָצִים וְשָׁבִים. (דף 99 ע"א) וּבְעָאן

לשון הקודש

הקול ובעל בנפלים יגיד דבר, וזהו יהו"ה,
 העמוד האמצעי.

בנגדו מטטרו"ן ששמו כשם רבו, י'
 הראש של העוף, ו' הגוף שלו, ה"ה שני
 כנפיו, שבהם פורח למעלה ויורד למטה,
 ואלו שני הכנפים הם שני הבלים ה"ה,
 שבהם נאמר והחיות רצוא ושוב, שהם
 י"ו, הבל עולה ב"י, הבל יורד בו, כהבל

של התורה, ועליו נאמר ויאמר אלהים
 ישרעו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף
 על הארץ. כאן מצוה לעסוק בתורה,
 שנאמר בה הוי כל צמא לכו למים, ואלו
 שעוסקים בתורה יורשים נפש
 מהשכינה. זהו שפתוב ישרעו המים
 שרץ נפש חיה, ועוף יעופף - זו רוח,
 שנאמר בו כי עוף השמים יוליד את

לְאַחֲזָרָא עֲלֵמָא לְתַהוּ וְכַהוּ, וּבְזִמְנָא דְמִסְתַּבְּלִין
 בְּשַׁבִּינְתָא דְאִיהִי תַחֻם יַמָּא חֲזָרִין לְאַתְרֵיהּ, תָּא
 חֲזִי י' אִיהִי אַמִּירָה וְדַבּוּר וּקְרִיאָה, ו' קוּל, ה"ה
 חֶבֶל נְחִית בְּדַבּוּר, חֶבֶל סָלִיק בְּקוּל, קוּל סָלִיק,
 דַּבּוּר נְחִית, וְכַד אִיהוּ סָלִיק וְנְחִית מִלְּאֲכִי אֱלֹהִים
 סָלְקִין וְנְחִיתִין בֵּיהּ, דְּאִינוּן מִשְׁרַיִן וְחִילִין דִּילֵיהּ,
 וְדָא אִיהוּ רְזָא מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֵד (משלי ל ד), זַכָּא
 אִיהוּ מָאן דְּסָלִיק צְלוֹתִין בֵּיהּ, דְּהָא צְלוֹתָא אִיהִי
 סָלֵם, דְּבָהּ מִלְּאֲכִי אֱלֹהִים סָלְקִין וְנְחִיתִין לָהּ.

אֵית לְמָאן דְּסָלְקִין לָהּ לְעֵילָא, וְאֵית לְמָאן
 דְּנְחִיתִין לָהּ לְתַתָּא, כַּד סָלְקִין לָהּ לְעֵילָא
 סָלְקִין לָהּ בְּזַכּוּוֹן, וְכַד נְחִיתִת נְחִיתִת בְּזַכּוּוֹן, הֵא
 לְצַדִּיק גְּמוּר סְלִיקַת מְנִיָּה בְּזַכּוּוֹן וְנְחִיתִת בֵּיהּ
 בְּזַכּוּוֹן, לְבִינוּנֵי דְזַכּוּוֹן דִּילֵיהּ שְׁקִילִין לְחֻבִּין, אִיהִי

לשון הקודש

והתחילות שלו, וזה סוד מי עלה שמים
 וירד. אשרי מי שמעלה בו תפלות,
 שהרי התפלה היא סלם שבה מעלים
 ומורידים אותה מלאכי אלהים.
 יש מי שמעלים אותה למעלה, ויש מי
 שמורידים אותה למטה. כשמעלים
 אותה למעלה, מעלים אותה בזכיות,
 וכשמורידים, יורדת בזכיות, זה לצדיק
 גמור עולה ממנו בזכיות ויורדת בו

שיוצא מפי הכבשן, וכך הים עולה ויורד
 וגליו רצים ושבים, ורוצים להחזיר את
 העולם לתהו ובהו, ובזמן שמסתכלים
 בשבינתה, שהיא תחום הים, חוזרים
 למקומם. בא וראה, י' היא אמירה ודבור
 וקריאה, ו' קול, ה"ה חבל שיורד בדבור,
 חבל עולה בקול, הקול עולה, דבור יורד,
 וכשהוא עולה ויורד, מלאכי אלהים
 עולים ויורדים בו, שהם המתנות

תְּלִיא בְּאִוִּירָא, אִם חוֹבִין מִתְרַבִּין עַל זְכוּוֹן (פְּחוּט
 הַשְּׁעָרָה), אִיהִי סְלָקָא לִיה בְּחוֹבִין וְנִחְתָּא לִיה בְּזְכוּוֹן,
 וְנָטִיל בָּהּ אֲנָרִיה בְּהֵאֵי עֲלָמָא, לְרָשַׁע גָּמוּר דְּלִית
 לִיה זְכוּ בְּעֲלָמָא לָא לְעִילָא וְלָא לְתַתָּא, סְלָקָא
 מֵינַה בְּחוֹבִין וְנִחְתִּית עֲלֵיהּ בְּחוֹבִין.

הָא הָכָא כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיד אֶת הַקּוֹל (קַהֲלַת י'
 כ), דְּאֶתְמַר בֵּיהּ וְעוֹף יְעוּפָף, כְּגוֹן מוּעָף בִּיעָף
 עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם דָּא נִשְׁמָה, דְּאֵלִין
 דְּזַכָּאן בְּאִוִּירֵיתָא אֶתְמַר בְּהוֹן יִשְׂרָצוּ הַמִּים שְׂרִץ
 נֶפֶשׁ חַיָּה וְגוֹמֵר, דִּירְתִין נִשְׁמָתִין מֵאִוִּירֵיתָא,
 לְאַחַרְנִין כֹּל חַד לְזִנּוּי כְּפוּם עוֹבְדוּי, הָדָא הוּא
 דְּכְתִיב בְּזוֹמָא שְׁתִּיתָאָה (בְּרֵאשִׁית א כד) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
 תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בְּהֵמָה וְרֶמֶשׂ וְגוֹמֵר,
 בְּהֵמָה אֵלוּ עַמֵּי הָאָרֶץ דְּעוֹבְדֵיהוֹן כְּבָעִירוֹן, עַלִּיֵּיהוּ

לשון הקודש

שְׁנֵאמַר כּוּ וְעוֹף יְעוּפָף, כְּמוֹ מוּעָף בִּיעָף.
 עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, זֶה הַנְּשָׁמָה, שְׂאֵלוּ
 שְׂזוֹכִים בַּתּוֹרָה נֹאמֵר בְּהֵם יִשְׂרָצוּ הַמִּים
 שְׂרִץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְגוֹמֵר, שִׁוְרָשִׁים נִשְׁמָת
 מִן הַתּוֹרָה, לְאַחֲרִים – כֹּל אֶחָד לְמִינוֹ
 כְּפִי מַעֲשִׂיו. זֶהוּ שְׁכַתוֹב בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה
 לְמִינָהּ בְּהֵמָה וְרֶמֶשׂ וְגוֹמֵר. בְּהֵמָה – אֵלוּ
 עַמֵּי הָאָרֶץ שְׂמַעְשִׂיהֶם כְּבִהְמוֹת, עַלִּיהֶם

בְּזִכְיוֹת. לְבִינּוּנֵי שְׂזוֹכֵיחוֹתֵינוּ שְׂקוּלִים
 לְחוֹבוֹתֵינוּ, הִיא תְלוּיָהּ בְּאִוִּיר, אִם
 הַחוֹבוֹת רַבִּים עַל הַזְּכִיּוֹת (פְּחוּט הַשְּׁעָרָה), הִיא
 מַעֲלָה אוֹתוֹ בְּחוֹבוֹת וּמוֹרִידָה אוֹתוֹ
 בְּזִכְיוֹת, וְנִטִּיל בָּהּ שְׂכָרוֹ בְּעוֹלָם הַנֶּה.
 לְרָשַׁע גָּמוּר, שְׂאִין לוֹ זְכוּת בְּעוֹלָם לֹא
 לְמַעֲלָה וְלֹא לְמַטָּה, עוֹלָה מִמֶּנּוּ בְּחוֹבוֹת
 וַיּוֹרֶדֶת עָלָיו בְּחוֹבוֹת.
 חֲרִי כָּאֵן כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיד אֶת הַקּוֹל,